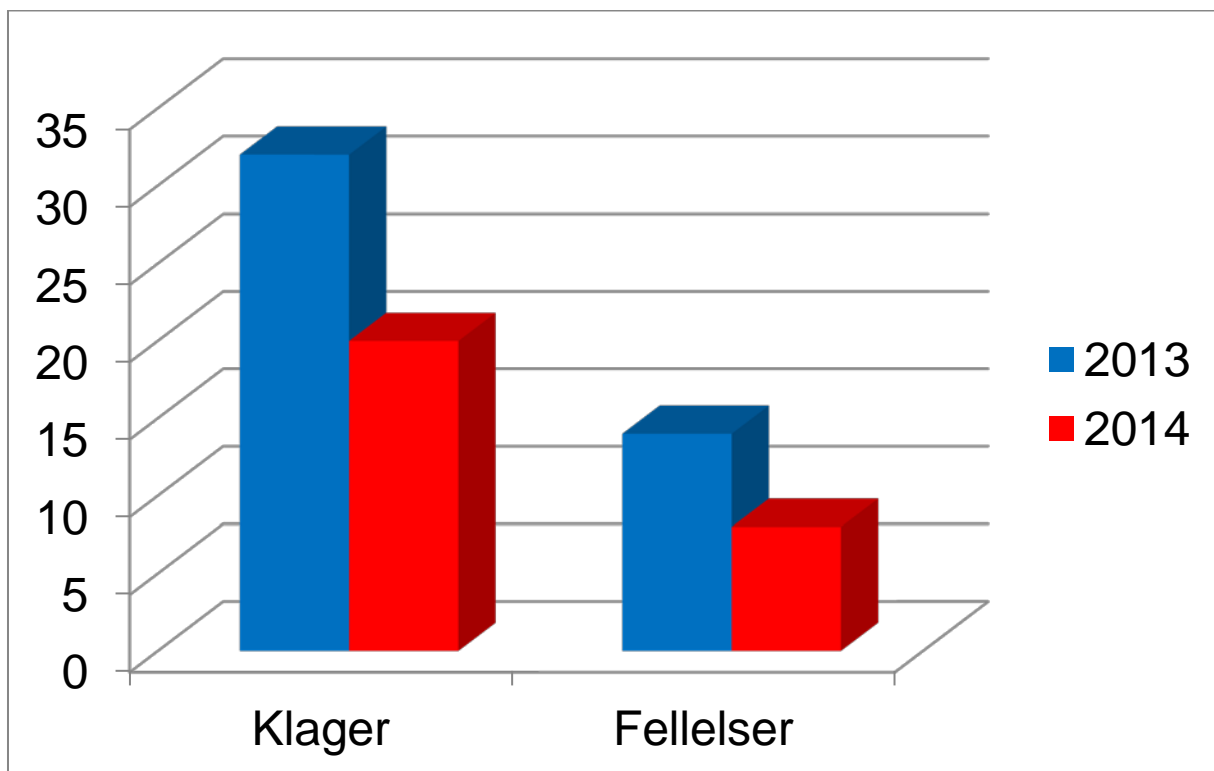

4.14-skvadronen

MELDING NR 6 – 2014 (torsdag 26. juni 2014)

Halvårsrapport: Klart færre fellelser

For andre gang på rad avviklet PFU denne uken et møte uten at det ble avgitt fellende uttalelser med henvisning til brudd på punkt 4.14. I løpet av de seks første møtene i 2014 har PFU dermed avsagt åtte fellende uttalelser (hvorav to kritikk) med henvisning til punktet om samtidig imøtegåelse. Det er hele ni færre fellelser enn etter de fem første møtene i fjor. Antallet fellelser er dermed halvvvert, sammenlignet med samme tidsrom i fjor. To klager på brudd på 4.14 ble behandlet i PFUs møte tirsdag, en mot fritanke.no og en mot TV2. Begge endte imidlertid med at redaksjonene gikk fri.

Blogger fikk ikke medhold

Klagen gjelder en artikkel på Fritanke.no som refererer de harde beskyldningene som er blitt rettet mot Human-Etisk Forbund og flere norske skeptikere etter at forbundet lanserte kampanjen «Ingen liker å bli lurt». Fritanke-artikkelen er en sitatsak basert på en mer omfattende artikkel i tidsskriftet Humanist. I artikkelen blir en navngitt person omtalt som «Norges verste nettmobber».

Klager er den omtalte påståtte nettmobber. Han reagerer på at han i artikkelen betegnes som «Norges verste nettmobber» og som en av de mest aktive kritikerne. Han avviser at han i det hele tatt er en mobber. Slik klager ser det, publiserer Fritanke forvrengte påstander. Han mener artikkelen er ærekrenkende og skader hans omdømme. Klager påpeker at han ikke har vært aktiv i nettdebatter på nesten ett år. Han klager også på at han ikke er blitt kontaktet før publisering, og mener han skulle fått imøtegå beskyldningene.

Fritanke.no mener det er ubestridt at klager har skrevet og deltatt i de aktivitetene som beskrives, og at dokumentasjonen på debattstilen hans er ubestridt. Når det gjelder beskrivelsen av klager som «Norges verste nettmobber» anfører de at betegnelsen er satt i anførselstegn, i en hyperlenke til en NRK-sak og -intervju som opprinnelig hadde denne tittelen. I dette intervjuet innrømmer klager at han mobber på nettet, påpeker Fritanke, som mener å ha gitt nøkterne beskrivelser av klagers aktiviteter i ulike nettfora. Det vises ellers til omtale av hans debattstil både i Dagbladet, BT og Nordlys.

Pressens Faglige Utvalg mener Fritanke.no er i sin fulle rett til å rette oppmerksomheten mot debattklimaet på nettet. Dette er av samfunnsmessig betydning og en viktig del av pressens rolle. Det tilligger mediene å ettergå personer som uttrykker sterke og kontroversielle meninger, også når det skjer under den brede offentlighetens radar. Klagers outrerte debattstil i diverse nettfora, og det faktum at en rettslig kjennelse påla ham å fjerne sjikanøst innhold fra nettet, gjør at han etter utvalgets mening må akseptere et sterkt kritisk søkelys.

Selv om den innklagede artikkelen i hovedsak er basert på opplysninger fra en bredt anlagt artikkel i tidsskriftet Humanist, vil utvalget understreke at Fritanke.no har et selvstendig ansvar for å undersøke at opplysningene som videreformidles, er korrekte. Prinsippet om kildekritikk og kontroll av opplysninger, slik dette er nedfelt i Vær Varsom-plakatens punkt 3.2, gjelder også materiale hentet fra andre medier. Slik utvalget ser det, har Fritanke.no relevante og åpne kilder, og omtalen synes godt dokumentert overfor leserne.

Artikkelen refererer til vel kjente karakteristikk av klageren, både fra tidligere artikler som det lenkes til og fra rettsvesenet. Gitt klagers svært profilerte rolle som nettdebattant – i en sak som nettopp omhandler denne tematikken – mener utvalget derfor at denne type referanse til en karakteristikk ikke utsløser en samtidig imøtegåelse (jfr. Vær Varsom-plakatens punkt 4.14).

Fritanke.no har ikke brutt god presseskikk.

TV2-klager fikk mulighet til å svare for seg

Klagen gjelder et innslag i TV 2 hjelper deg der redaksjonen testet kvaliteten hos firmaer som reparerer datautstyr. Testen ble utført ved at fem identiske PC'er med de samme feilene ble innlevert hos fem ulike firmaer. Klager er ett av firmaene ved daglig leder. Det klages over uklare premisser, manglende mulighet til samtidig imøtegåelse, manglende omtanke og manglende faktakontroll.

TV 2 avviser klagen på alle punkter. Det anføres at innslaget er sannferdig, balansert og innenfor god presseskikk. TV 2 viser også til at man sa seg villig til å bringe en beklagelse, av ren sympati, fordi man hadde omtalt klageren som løgner, men at dette ikke lot seg gjøre fordi klager også hadde reist krav om økonomisk vederlag.

Pressens Faglige Utvalg vil understreke at TV-programmer som TV 2 hjelper deg befinner seg i kjernen av det journalistiske oppdraget. Som det ligger i programmets tittel er hensikten å stille seg på forbrukernes sted. Slik utvalget ser det, er det påklagede innslaget et eksempel på dette.

Utvalget kan forstå at innslaget har vært en stor belastning både for firmaet som sådan og for daglig leder. Det registreres at redaksjonen har forsøkt å komme klager i møte med en beklagelse knyttet til påstander om løgn og bedrag, uten samtidig å sparke bein under sin egen dokumentasjon. Det konstateres at dette ikke lot seg gjøre på grunn av krav TV 2 ikke kunne akseptere.

Et sentralt punkt i klagen er premissene som ble lagt da PC'en ble levert inn til det klagende firmaet. Utvalget registrerer at også fire andre selskaper fikk tilsvarende oppdrag og utvalgets flertall mener TV 2 i tilstrekkelig grad har dokumentert at oppdraget ble tilfredsstillende formidlet til firmaet. Flertallet legger også til grunn at TV 2 på overbevisende måte har dokumentert at det arbeidet som ble gjennomført på PC'en – og som er utgangspunktet for klagen – fortjente redaksjonell omtale. Utvalget mener videre at det fremkommer tydelig i programmet hva firmaet tok seg betalt for.

Utvalget kan heller ikke se at TV 2 har opptrådt i strid med plakatens punkt 4.14, retten til samtidig imøtegåelse. TV 2 avtalte intervju med klageren i god tid, og vedkommende fikk mulighet til å svare på kritikken i programmet mot hans firma. I tillegg inkluderte redaksjonen en ekstra forklarende kommentar via programleder i studio.

TV 2 har ikke brutt god presseskikk.

Fortsatt kun åtte redaksjoner felt i år

De redaksjonene som så langt i år er felt for brudd på 4.14 er disse:

- Telemarksavisa (kritikk)
- Brønnøysunds Avis
- Østhavet
- Namdalsavisa
- Stavanger Aftenblad
- TV2
- Bodø NU
- Avis Hordaland
- Offisersbladet (kritikk)

Ingen grunn til å slappe av

4.14-skvadronen oppfordrer redaksjonene til å jobbe med kravet om samtidig imøtegåelse internt. Vi minner om de ti viktigste huskereglene:

1. Samtidig imøtegåelse gjelder faktiske opplysninger
2. Den angrepne skal klart og tydelig bli presentert for de fullstendige beskyldningene
3. Redaksjonen må anstrenge seg for å få den angrepne i tale
4. Den angrepne må få rimelig tid til å svare
5. Samtidig imøtegåelsesrett gjelder også bedrifter, offentlig etater og organisasjoner
6. Det er den angrepne selv som har imøtegåelsesrett, ikke overordnede eller andre
7. Anonymisering opphever sjelden imøtegåelsesretten
8. Pass på: Uttalelser fra misfornøyde kunder, forsmådde ektefeller, oppsagte osv.
9. Imøtegåelsesretten gjelder i prinsippet alle journalistiske sjangre
10. Redaksjonen bør dokumentere forsøkene å få den angrepne i tale

Har du tips, eksempler eller forslag?

NR-sekretariatet vil gjerne formidle eksempler på hvordan redaksjoner arbeider med å forebygge etiske brudd, og særlig når det gjelder 4.14, men også andre eksempler som tar sikte på å kvalitetssikre kildearbeidet. Brudd på punkt 3.2 om manglende kildebredde eller kildekritikk var det punkt i Vær Varsom-plakaten som i fjor var grunnlag for flest fellelser etter 4.14. Svært ofte er brudd på det ene av disse, også et brudd på den andre. Send tips, eksempler eller forslag til post@nored.no

Generalsekretær Arne Jensen	90 77 87 47	arne.jensen@nored.no
Ass. generalsekretær Reidun K. Nybø	91 10 55 11	rkn@nored.no
Sekretær Monica Andersen	22 40 50 51	monica.andersen@nored.no

